

Maluwa Ministries Bloei in Malawi!

Ontwikkeling van een Foundations for Farming trainingscentrum
Eindverslag, 2016 - 2019

Stichting Foundations for Farming Nederland
wwwFOUNDATIONSforfarming.nl

Stichting Foundations for Farming Nederland

Geachte lezer,

Het doet Stichting Foundations for Farming Nederland een genoegen u het eindverslag te kunnen aanbieden over het project 'Bloei in Malawi' van Maluwa Ministries, rond de bouw van het trainingscentrum en aanverwante activiteiten.

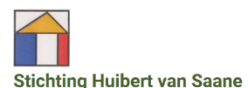
Wie al langer bij Maluwa Ministries betrokken is, zal een deel van dit verslag herkennen uit de eerdere verslagen over 2016 en 2017. Met dit eindverslag geven we een compleet overzicht van de ontwikkeling van het trainingscentrum, vanaf het begin van het project tot de officiële opening van het centrum op 2 maart 2019.

Stichting Foundations for Farming Nederland is in 2016 gestart met fondsenwerving. We zijn blij met de bijdragen van verschillende fondsen, die ervoor hebben gezorgd dat er goede voortgang op het project is gemaakt.

De volgende fondsen en organisaties hebben een bijdrage geleverd:

- Stichting Pharos
- Stichting Elisabeth Strouven Fonds
- Stichting Jagtspoel Fonds
- Stichting Huibert van Saane (Maïsbank)
- Stichting Caritas Drachten
- Hofsteestichting
- Stichting de Kootje Fundatiën - Jambo fonds (Eco toilet)
- Stichting Van den Heerik Hulpverlening
- Van Mourik Group
- EO Metterdaad

Daarnaast zijn aan het lopende project van Maluwa Ministries belangrijke bijdragen geleverd door UtrechtMission en Liebenzell Mission Nederland, naast vele particuliere donateurs en kerken.

In dit verslag besteden we achtereenvolgens aandacht aan de volgende onderwerpen:

- **Achtergronden van Foundations for Farming en Maluwa Ministries**
- **Het verloop van de bouw van het trainingscentrum**
- **Activiteiten van Maluwa Ministries**
- **De opening van het centrum**
- **Financiën**

Op verschillende plekken in het verslag treft u persoonlijke verhalen aan over inwoners van Maluwa. Deze geven een beeld van wat Foundations for Farming echt betekent voor deze mensen; en dit is waar we het uiteindelijk voor doen. Het gaat om de volgende personen:

- **Elise Kapenta** (*Hoop voor de toekomst*)
- **Sydini** (*De bouwer*)
- **Group village headman Maluwa** (*Een echte leider*)
- **Amayi Katumba** (*Een oma met voorbeeldfunctie*)
- **James Shawa** (*Een innovatieve boer*)
- **Efelo Tewesa** (*Weduwe en chieft*)
- **Abiji Mchenga** (*Een vrouw met karakter*)

Overzicht van Maluwa dorp

Foundations for Farming
Nederland

Achtergronden

Over Foundations for Farming

Foundations for Farming is een wereldwijde beweging gericht op duurzame armoedebestrijding via een landbouwmethode die mensen niet afhankelijk maakt van machines, kunstmest, bestrijdingsmiddelen en materiële hulp van buitenaf. Door het onderwijzen van christelijke waarden als trouw, rentmeesterschap en zorg voor de naaste worden mensen geholpen om hun leven diepgaand te veranderen en uit de armoedeval te komen.

Brian Oldreive

De methode is ontwikkeld door een voormalige tabaksboer uit Zimbabwe, Brian Oldreive. Nadat hij tot geloof kwam, stapte hij over van tabak naar voedsel. Het bleek echter heel moeilijk om de boerderij winstgevend te maken, totdat hij begon met het toepassen van principes uit de vrije natuur. Onder het motto: laten we de grond verbouwen zoals de Schepper van alles het heeft ontworpen, is Foundations for Farming een methodiek waarin niet diep geploegd wordt, waarin een beschermende laag van plantaardig materiaal de bodem beschermt, en waarin elke plant dezelfde hoogwaardige zorg krijgt. In de periode van landonteigening in Zimbabwe raakte ook Brian zijn bedrijf kwijt, en sindsdien zet hij zijn kennis in ten bate van arme mensen, die vaak niets anders hebben dan een paar hectare grond.

Het bijzondere van Foundations for Farming is dat het armen echt onafhankelijk maakt van hulp van buitenaf: mensen krijgen weer zelfvertrouwen en een gevoel van eigenwaarde, en gaan zien dat ze zelf iets kunnen veranderen aan hun omstandigheden. Veel ontwikkelingsprojecten lopen er tegenaan dat er geen duurzame verandering ontstaat: als het project voorbij is, ebt het effect snel weg. En dan is de situatie in feite verslechterd, omdat mensen niet geleerd hebben zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun omstandigheden. Het doel van *Stichting Foundations for Farming Nederland* is het bekend maken van de aanpak van Foundations for Farming, andere organisaties te helpen bij het adopteren en toepassen van de aanpak, en het uitvoeren en ondersteunen van projecten waarin Foundations for Farming wordt toegepast.

Over Maluwa Ministries

Maluwa Ministries wordt gerund door Johannes en Marieke Bos die sinds 2007 in Malawi wonen en werken. Sinds 2012 zijn zij werkzaam in een ruraal gebied dat ook de naam Maluwa heeft. Maluwa Ministries past Foundations for Farming toe ten behoeve van voedselzekerheid, en werkt daarnaast aan het opbouwen van bedrijvigheid op hoger niveau, zoals het verwerken van fruit tot jam wat de oogst langer houdbaar maakt en daarmee zorgt voor een beter inkomen.

De familie Bos

Inmiddels is er intensief contact opgebouwd met de mensen uit de dorpen in het gebied. Er zijn mensen getraind die Foundations for Farming toepassen, vrouwengroepen draaien maandelijks, kortom er zijn al goede relaties opgebouwd en er zijn veel activiteiten gaande. Om meer mensen te kunnen bereiken en om een duurzame ontwikkeling te waarborgen wordt een trainingscentrum opgezet, waardoor nog meer mensen uit het Maluwa-gebied training kunnen ontvangen. Daarnaast kunnen ook andere mensen en organisaties uit het Zomba-district hier baat bij hebben. Uiteindelijk zal het trainingscentrum worden geëxploiteerd door mensen uit Maluwa zelf.

In het verlengde van het trainingscentrum wil Maluwa Ministries ook de bestaande maïsbank uitbreiden om zo de voedselzekerheid te vergroten in het Maluwa-gebied. Bij de maïsbank kunnen mensen maïs kopen voor een aanzienlijk lagere prijs dan de geldende marktprijs in dure periodes. Deze prijs kan in bepaalde periodes flink oplopen, zeker als de oogsten van het voorgaande jaar zijn tegengevallen. Met de maïsbank wordt voorkomen dat mensen in een armoedeval terechtkomen waarbij ze de opbrengst van de nieuwe oogst voor een groot deel nodig hebben om schulden af te betalen.

Het plan

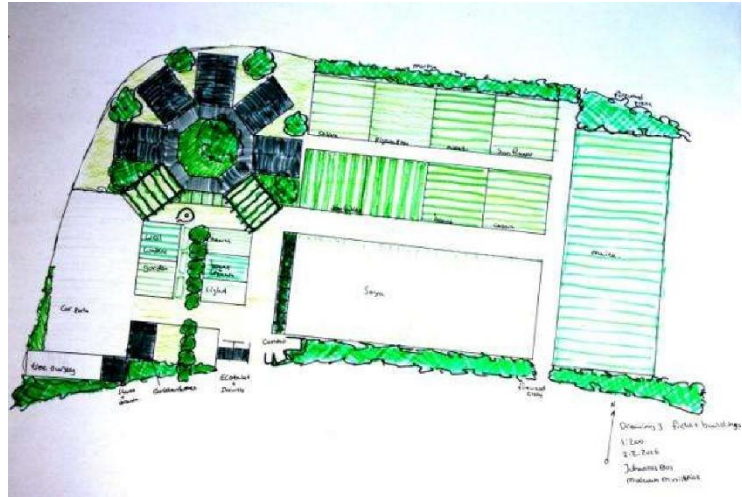
Group Village Head Maluwa (de leider van het Maluwa-gebied) heeft ons een stuk land geschonken voor de ontwikkeling van demonstratievelden en een trainingscentrum. Het plan is om deze te gebruiken om meer mensen in het Maluwa-gebied, maar ook daarbuiten, te trainen in het toepassen van Foundations for Farming.

Stichting Foundations for Farming Nederland

Het centrum bestaat uit demonstratievelden waarop het volgende gerealiseerd wordt:

- Demonstratie van twee velden die genoeg maïs opbrengen om als gezin een jaar van te kunnen eten en een tweede gewas dat goed is voor gewasrotatie en inkomen geeft, bijvoorbeeld soja.
- Kleinere demonstratievelden met verschillende gewassen zoals zonnebloemen, cassave, gierst, bonen, enz.
- Het houden van kippen, voor mest, eieren en vlees.
- Maken van compost om de grond te verbeteren.
- Verbouwen van kruiden voor het kruiden van eten en natuurlijke medicijnen.
- Een boomkwekerij.
- Planten van bomen voor brandhout.
- Aanplanten van Moringa en fruitbomen als bron van vitamines.

Daarnaast worden een aantal gebouwen gerealiseerd:

- Een klaslokaal
- Een keuken (t.b.v. trainingen) en productiekeuken (t.b.v. productie van jam, sappen enz.)
- Twee slaapruides
- Ecotoiletten
- Een beheerdershuisje
- Kleinere gebouwen voor opslag en de maïsbank

Hoop voor de toekomst

Elise Kapenta is een jonge vrouw met drie kinderen. Ze staat er alleen voor, want haar man is vertrokken naar Zuid-Afrika. Ze heeft al lang niets van hem gehoord en hij stuurt geen geld. Het lijkt erop dat hij niet terug zal komen.

Elise heeft niet meer dan een klein stukje land. Toen er in Maluwa een training van Foundations for Farming werd gehouden, heeft ze meegedaan, maar ze was verlegen en durfde niet veel te zeggen. Hoe anders is het nu: vol zelfvertrouwen vertelt ze over hoe Foundations for Farming werkt, en hoeveel verschil het voor haar maakt. Of het nu om een enkeling gaat of om een groep van honderden mensen, ze staat er en vertelt rustig maar vol overtuiging haar verhaal.

Het is mooi dat Elise een grotere oogst haalt van haar veld, maar nog waardevoller is dat haar leven echt is veranderd. Ze heeft meer kennis, heeft mensen leren kennen waar ze bij terecht kan, en verdient een extra zakcentje doordat ze meedoet met de business-groep. Ze heeft het nog altijd niet makkelijk maar ze klaagt niet, zet de schouders eronder en doet wat ze kan om voor haar kinderen en zichzelf te zorgen. En zo ziet ze dat God voor haar zorgt.

Foundations for Farming is niet alleen maar een aanpak voor landbouw. Wat we willen bereiken, is dat mensen in moeilijke omstandigheden een duurzame verandering in hun bestaan meemaken. Dat hun gevoel van eigenwaarde groeit. En dat ze het vertrouwen krijgen om de mogelijkheden aan te grijpen voor een beter bestaan. Met Foundations for Farming staan we naast deze mensen, bouwen relaties op vanuit gelijkwaardigheid en respect. Het is geweldig dat er steeds meer verhalen zijn zoals van Elise. We zien dat het werkt, en dat we stap voor stap steeds verder komen.

Foundations for Farming
Nederland

Ontwikkeling van het centrum

Voorbereidingen

Ten behoeve van vervoer van bouwmaterialen, en later ook van de opbrengsten van het land, was het nodig om een kleine vrachtwagen aan te schaffen. Er is een betrouwbare, tweedehands pick-up truck van Toyota gevonden, die is aangekocht voor het project.

De wagen heeft inmiddels al vele diensten bewezen, en is een vertrouwde verschijning in het Maluwa-gebied.

Voorafgaande aan de bouw is ook gewerkt aan de productie van het bouw materiaal: ecostenen. In ecostenen wordt 10% cement gebruikt, dat in de buitenlucht uithardt en kwalitatief hoogwaardige stenen oplevert. Bij de traditionele manier van het produceren van stenen worden grote stapels stenen gevormd, waarna vuur wordt gestookt in

openingen in de stapels. Dit kost veel brandhout en bovendien is een groot deel van de stenen niet bruikbaar om mee te bouwen. Door ecostenen te gebruiken, gaan we duurzaam met de natuur om.

De vijf gebouwen, klaslokaal, keukens, opslagruimte en slaapzalen, zijn indentiek uitgevoerd.

Klaslokaal

De eerste zichtbare ontwikkeling op het terrein was de bouw van het klaslokaal. Het is ook het belangrijkste gebouw van het trainingscentrum: het wordt straks gebruikt door de naaigroep voor de productie van textiele producten, er worden trainingen gegeven aan mensen uit het dorp en later ook uit andere dorpen en van NGO's. Ook worden in het klaslokaal andere cursussen gegeven, huwelijks counseling, en bijbelstudies.

De bouw ging van start met het leggen van de fundering, waardoor al snel de contouren van het lokaal zichtbaar werden. Vervolgens zijn met ecostenen de muren opgetrokken. Net als bij de landbouw worden de vier principes van Foundations for Farming gehanteerd: op tijd, volgens een hoge standaard, zonder verspilling, en met plezier. De bouwers zijn terecht trots op het resultaat! Er is hard gewerkt om voor de start van het regenseizoen eind 2016 het gebouw waterdicht te krijgen, en dat is gelukt ook.

Het ingerichte klaslokaal

De bouwer

Veel van de bouwactiviteiten worden uitgevoerd door onze medewerker Sydini. Hij heeft het vak van zijn vader geleerd. Sydini is getrouwd en heeft een zoon van drie. Zijn vrouw en hij komen uit verschillende delen van het land en zijn bezig om in de stad Zomba een bestaan op te bouwen. Waar veel jongeren hun huwelijk zien stranden, vormen zij een positief voorbeeld met hun inzet voor elkaar.

Sydini wordt door ons begeleid en dat met veel plezier: in zijn werk geeft hij vorm aan de principes van Foundations for Farming (op tijd, volgens een hoge standaard, zonder verspilling en met vreugde). Sydini is een rustige jongeman en heel toegewijd: hij wil zijn werk graag afmaken, maar wel op zo'n manier dat hij er ook eer van heeft. Hij raffelt zijn werk dus niet af, maar zorgt dat het goed en netjes gebeurt. Hij is gewend om lange dagen te maken en geniet van zijn werk.

Sydini levert niet alleen een bijdrage als bouwer en door leiding te geven aan anderen die bij het project betrokken zijn. Hij is een rustige jongeman en legt op een natuurlijke manier contacten met anderen. Hij heeft op velen om hem heen een positieve invloed met advies over levenshouding en relaties. Ook in hun omgang met geld geven Sydini en zijn vrouw het goede voorbeeld: op hun verzoek houden we een deel van zijn loon in. Dat sparen we op, zodat als het trainingscentrum klaar is, ze een eigen stukje landbouwgrond kunnen kopen.

Ecotoiletten

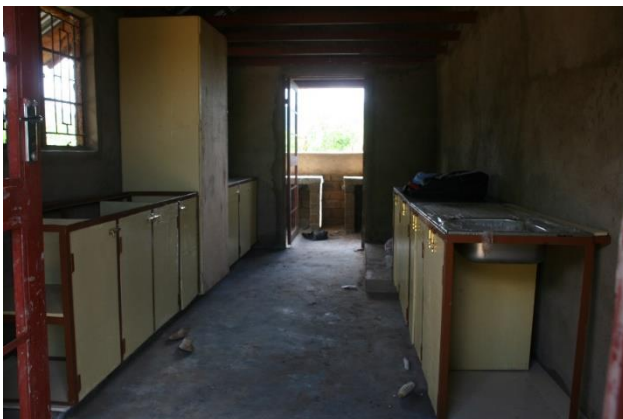
Een ander onderdeel van het trainingscentrum dat met prioriteit is ontwikkeld, is een ecotoiletblok met twee gescheiden toiletten, voor mannen en voor vrouwen. Het ecotoilet is niet alleen een hygiënische sanitaire voorziening, maar levert op termijn ook mest die op de velden gebruikt kan worden. Om gezondheidsredenen moet de mest hiervoor minimaal zes maanden oud zijn, vandaar dat we zo snel mogelijk de ecotoiletten wilden realiseren. Bovendien is het natuurlijk ook prettig dat de medewerkers tijdens de bouw van de toiletten gebruik kunnen maken.

We hebben niet alleen toiletten gebouwd, maar direct ook twee doucheruimtes waarvan het water hergebruikt wordt. Hiermee wordt het trainingscentrum meer geschikt voor bezoekers van elders die op het centrum overnachten.

Keukens

In een van de gebouwen die in 2017 zijn gebouwd, zijn twee keukens gerealiseerd. Een van de keukens is bestemd als productiekeuken voor het maken van jam. De andere keuken gaat worden gebruikt om te koken voor deelnemers aan trainingen.

Bij de productiekeuken is het noodzakelijk dat deze wordt goedgekeurd door de Malawiaanse 'keuringsdienst van waren'. De overheid heeft voorschriften opgesteld waaraan voldaan moet worden om voedingswaren op de markt te mogen brengen, met name op het gebied van hygiëne. De productieprocessen moeten op de juiste manier worden uitgevoerd, en vanuit de

Stichting Foundations for Farming Nederland

overheid zijn aan het team trainingen gegeven om dit te leren. Ook controleert de overheid de inrichting van de faciliteiten.

De keuken is speciaal ingericht om aan de voorschriften te kunnen voldoen. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij de ingang van de keuken een plek is om handen te wassen. Een andere plek is bestemd om het fruit te wassen en te snijden. Op een derde plek in de keuken wordt het fruit vervolgens gekookt en

De open delen van de keukens (links)

daarna in glazen potten gedaan, die van een etiket worden voorzien. Beide keukens zijn deels open uitgevoerd in verband met de ventilatie. In de productiekeuken is een voorraadkast aanwezig om de geproduceerde jam in op te slaan. Het plan is om nog een vriezer aan te schaffen die op zonne-energie werkt, om daar het gesneden fruit in te kunnen bewaren.

Opslagruimte

Het derde gebouw, naast het klaslokaal en de keuken, is de opslagruimte ten behoeve van de maïsbank. Met deze opslag beschikt de maïsbank nu over een volwaardige locatie om veilig en hygiënisch de maïsvoorraad te kunnen opslaan.

Slaapzalen

In 2018 zijn het vierde en vijfde gebouw gerealiseerd. Dit zijn twee slaapzalen, een voor mannen en een voor vrouwen. De slaapzalen vormen het vierde en vijfde blad van de bloem, en zijn aan de

buitenkant identiek aan de eerder gebouwde keukens, klaslokaal en opslagruimte. Aan de binnenkant is in elke slaapzaal een voorportaal gebouwd voor de privacy.

Natuurlijk mag ook de inrichting niet worden vergeten: er zijn stapelbedden gemaakt en er zijn matrassen, kussens en beddengoed aangeschaft.

Met de realisatie van de slaapzalen biedt het trainingscentrum faciliteiten om groepen tot 24 personen voor meerdere dagen te ontvangen.

Afwerking

Nadat de vijf gebouwen waren ontwikkeld, kon het terrein worden afgewerkt met een veranda (Khonde) en met een muur tegenover de gebouwen die tevens de waterput afschermt. Zo is het centrum echt af met een binnenterrein dat er duidelijk bij hoort. In het midden van het binnenterrein is een mangoboom geplant, die over heel wat jaren schaduw en heerlijke mango's zal geven.

In de laatste fase van de bouw is ook nog veel werk verzet aan het afwerken van de eerder gerealiseerde gebouwen. Zo moest er nog glas in de ramen komen, deuren worden geplaatst, en veel schilderwerk worden gedaan. De business-keuken is voorzien van

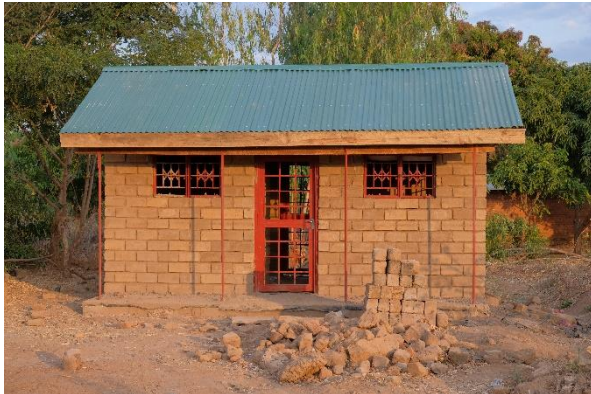
Stichting Foundations for Farming Nederland

een keukenblok, er zijn tegels gezet bij het kookgedeelte en aanrecht, en voor het klaslokaal zijn tafels gemaakt.

Beheerdershuisje

Het enige onderdeel van het trainingscentrum dat niet voor de officiële opening in maart 2019 is afgerond, is het beheerdershuisje. Het bleek logistiek en qua beschikbare capaciteit niet haalbaar te zijn het beheerdershuisje tegelijk met het trainingscentrum zelf te bouwen, en we hebben ervoor gekozen om het bouwteam niet uit te breiden. Dit zou problemen kunnen opleveren omdat onze bouwer nog jong is en het voor hem moeilijk zou zijn om naast zijn vaste helper, nog andere (oudere) bouwvakkers aan te sturen.

Het beheerdershuisje is in de zomer van 2019 neergezet, waarbij de bouwers geholpen zijn door een groep jongeren uit Nederland.

Het beheerdershuisje

De waterput

Dakconstructie

Foundations for Farming
Nederland

Activiteiten van Maluwa Ministries

De stand van zaken

Hieronder wordt van de verschillende onderdelen van het project beschreven wat er bereikt is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in het natte seizoen (van november tot april) er niet gebouwd kan

worden, omdat iedereen druk is met de landbouw zelf. De droge periode, van juni tot oktober, kan worden besteed aan de ontwikkeling van het trainingscentrum, naast training en de voorbereiding van het land voor het nieuwe seizoen.

Een echte leider

Group village headman Maluwa is leider over meerdere dorpen in het Maluwa gebied. Een Gvh heeft het vaak druk en heeft dan weinig tijd om echt met landbouw bezig te zijn, maar chieft Maluwa houdt echt van boeren. Hij is altijd bezig op zijn veld, zowel in de regentijd met mais als in de droge tijd in zijn groentetuin aan de rivier.

Maluwa was vanaf de eerste dag enthousiast over Foundations for Farming en heeft het direct uitprobeerde. Ook tijdens de discipleship training, waar landbouw-technieken aan de orde kwamen maar ook andere zaken zoals budgetteren, het huwelijk, en ondernemerschap, nam hij de leiding. Na elke training leidde hij zijn groep in het maken van een actieplan, en een paar weken later was toegepast wat ze geleerd hadden.

Gvh Maluwa schijnt vroeger vooral zijn eigen belang voor ogen gehad te hebben, maar wij hebben hem leren kennen als een goed voorbeeld voor zijn dorpelingen. Hij past FfF toe op al zijn velden, en is nu een van de trainers in het trainingscentrum. Hij is enthousiast, en na zes jaar heeft hij voldoende kennis en ervaring om anderen overtuigend te kunnen trainen.

2016: El Nino

Door El Nino is er in het voorjaar van 2016 veel droogte geweest, waardoor de oogsten in het hele zuiden van Afrika onder druk zijn komen te staan. De boeren die Foundations for Farming hebben toegepast, hebben desondanks een goede oogst gehad. Maluwa Ministries heeft daarom besloten om een experiment te doen met

het verbouwen van maïs in het droge seizoen. Om dit mogelijk te maken, is een waterpomp met benodigdheden aangeschaft. Door de toepassing van Foundations for Farming in combinatie met irrigatie, en veel inzet van de bevolking van het Maluwa-gebied, is er voor de tweede keer in het jaar een (kleine) maïsogst geweest. Dit heeft veel betekent voor de voedselzekerheid in het gebied. Zo'n 40 huishoudens hebben hieraan meegedaan en hebben elk tussen een en vijf zakken maïs kunnen oogsten.

De zichtbare resultaten hebben er ook toe geleid dat veel meer boeren geïnteresseerd zijn geraakt in Foundations for Farming. Eind 2016 is het aantal deelnemers daardoor gestegen tot 200.

2017: Betere oogsten

In 2017 waren de weersomstandigheden veel beter dan het jaar daarvoor. Dat is reden om dankbaar te zijn, en tegelijk heeft het tot gevolg dat er ook weer mensen afhaken, omdat ze de noodzaak van verandering minder voelen. Het totaal aantal deelnemers is daarom afgenomen.

Als we deze situatie onderzoeken, kunnen we vaststellen dat het beste (meest duurzame) resultaat bereikt wordt met de mensen die intensief getraind zijn, niet alleen op het gebied van de landbouw zelf, maar ook op sociaal en geestelijk vlak. Daarom zijn we dit jaar gestart met een intensievere vorm van training, namelijk van een hele week (in de ochtenden). Een groep van 30 boeren is op deze manier getraind, waarvan de meesten vrouw zijn. Het effect is hoopgevend: bij bezoek aan de boeren blijkt dat hun velden er mooi bij liggen. Bij een aantal van hen hebben anderen de mulch-laag in brand gestoken, wat laat zien dat er nog altijd jaloezie en angst heerst. Maar deze boeren zijn doorgegaan en hebben nieuw materiaal opgehaald om opnieuw de grond in hun veld te kunnen bedekken.

2018: Schaalvergroting

Ook in 2018 waren de regens goed, waardoor het leven voor de mensen in het algemeen eenvoudiger is geworden. Toch zien we dat zelfs wanneer de regens goed zijn, veel mensen toch niet genoeg oogsten. Dit komt vooral door een lage standaard van werken en de traditionele manier van landbouw.

Een groep mensen die Foundations for Farming nog steeds uitproberen op kleine proefveldjes hebben we uitgedaagd om dit op grotere schaal te doen. Dat wil zeggen, van een tuin van 6x6 meter (een 'well-watered garden' wordt dat binnen Foundations for Farming genoemd) naar een 'Voed je familie'-veld van 39x25 meter. Deze oppervlakte levert genoeg oogst op om met een gezin van zes personen een heel jaar van te eten, wanneer de Foundations for Farming methode wordt toegepast.

Dit was, vooral voor de oudere vrouwen, een hele uitdaging. Toch is er vooruitgang geboekt, en de hele groep is dankbaar voor de resultaten. Helaas kwam het ook dit jaar voor dat velden in brand worden gestoken door anderen.

Demonstratievelden

Op het terrein van het trainingscentrum worden diverse demonstratievelden aangelegd en bewerkt. De demonstratievelden worden gebruikt om mensen te interesseren voor een training en om principes te demonstreren, en daarom is het belangrijk om op een zo hoog mogelijke standaard te werken. Het mooie van Foundations for Farming is dat de grond elk jaar beter wordt, en dat is ook op de demonstratievelden te zien.

De demonstratievelden zijn gelijktijdig met het trainingscentrum doorontwikkeld. Op elk veld wordt nu volgens dezelfde hoge standaard gewerkt, en er is een systeem voor gewasrotatie ingesteld. Op deze manier wordt aangetoond dat dit kleine stuk grond een heel gezin kan voorzien van een gezonde voeding en een gevarieerd dieet. Er worden op de demonstratievelden drie basisgewassen verbouwd: mais, cassave en zoete aardappel. Daarnaast worden vier gewassen verbouwd die extra proteïne

leveren: soya, bonen, erwten en pinda's. Ook is er nog een kleine 'keukentuin' waar verschillende groentes worden gekweekt, en die als enige bewaterd wordt.

Op het terrein wordt ook geëxperimenteerd met nieuwe gewassen. Zo is een eerste aanplant gedaan van 'velvet bean' (*Mucuna pruriens*), dat veel

stikstof aan de grond toevoegt waardoor de vruchtbaarheid toeneemt. Ook wordt Olifantsgras (*Pennisetum purpureum*) aangeplant. Deze grassoort groeit heel snel en levert veel materiaal op voor compost en voor bodembedekking. Dit kan een interessante aanvulling zijn in gebieden waar vee gehouden wordt, waardoor te weinig plantaardig materiaal aanwezig is om én het vee te voeden, én de bodem te bedekken.

Naast landbouwgewassen staan er ook 300 bomen op het terrein: Moringa, bomen voor brandhout, en fruitbomen. Moringa-bladeren bevatten veel vitamines en vormen een heel gezonde toevoeging aan het dagelijkse voedsel (in feite wordt Moringa op veel plekken in de wereld als 'superfood' gezien). Moringa is een snelle groeier en doet het in het lokale klimaat prima. Andere bomen zijn bedoeld om brandhout te leveren aan het trainingscentrum om op te koken, zodat deze zoveel mogelijk zelfvoorzienend wordt. De fruitbomen moeten op termijn gaan voorzien in het fruit voor de jamproductie.

Stichting Foundations for Farming Nederland

Omdat alles wordt verbouwd volgens de methodiek van Foundations for Farming wordt er geen kunstmest en worden geen bestrijdingsmiddelen of andere chemicaliën gebruikt. Alle productie is dus ecologisch.

Trainingen

Een trainingscentrum staat er natuurlijk niet alleen met gebouwen. Belangrijker nog is om na te denken over de beste manier om de principes van Foundations for Farming te onderwijzen.

Vanuit het westen zijn we gewend om informatie te delen en om veel informatie te verwerken. We gaan er vaak van uit dat als mensen het eenmaal hebben geleerd, ze dan ook in staat moeten zijn om het geleerde toe te passen. In Afrika worden veel mensen getraind in allerlei zaken, en doordat we

Chief Maluwa (links) en James Shawa

langere tijd bij mensen betrokken zijn en hun situatie van dichtbij meemaken, kunnen we vaststellen dat ze meestal maar weinig toepassen van wat ze geleerd hebben. Het is daarom belangrijk om erover na te denken hoe dat komt, en hoe je een beter resultaat kunt bereiken.

Aan de hand van die vragen is gedurende de bouw ook nagedacht over de opzet van de trainingen en het lesmateriaal. We gebruiken een variatie aan lesmethoden. Allereerst stellen we veel vragen, om mensen

Stichting Foundations for Farming Nederland

aan het denken te zetten en zelf keuzes te laten maken. Ook vertellen we veel verhalen of 'case studies' waardoor mensen op een indirecte manier over hun eigen situatie kunnen praten. Dit is een goede manier om mensen de gelegenheid te geven om over hun problemen te praten. We doen vervolgens veel demonstraties en proefjes, zodat mensen kunnen zien hoe het werkt. En tenslotte zijn er praktijklessen om Foundations for Farming op de juiste manier toe te passen.

Het opstellen van een duidelijk lesplan met een goede structuur is belangrijk, omdat de trainingen uiteindelijk gegeven worden door boeren uit Maluwa zelf. Zij hebben al zes jaar ervaring met landbouw volgens Foundations for Farming, dus dat zit wel goed; maar lesgeven is een ander verhaal. Daarom is veel aandacht besteed aan de lesplannen, en is hiervoor veel samengewerkt met mensen die veel ervaring hebben met overdracht van kennis en vaardigheden.

Promotie en introductie van Foundations for Farming

Als het centrum er staat en de trainingen zijn voorbereid, dan zijn er natuurlijk deelnemers nodig. Het trainingscentrum is ontwikkeld om ook boeren uit dorpen verder weg te kunnen trainen. Maar dan

moeten zij wel weten dat die mogelijkheid bestaat. Vanuit de bevolking van Maluwa zelf wordt daar gelukkig al energie in gestopt. Een van de uitdagingen hierbij is om te voorkomen dat mensen alleen naar trainingen komen om gratis te kunnen eten. Dat kan deels worden voorkomen door de trainingen betaald aan te bieden, maar het komt ook voor dat groepen worden gesponsord.

We hebben geleerd dat het belangrijk is om erachter te komen welke mensen echt gemotiveerd zijn om te leren en het ook willen toepassen. Daarom is de eerste stap in een ander dorp om een algemene introductie te geven in Foundations for Farming. Na deze introductie geven we de mensen een uitdaging mee: probeer het uit op een klein stukje grond. Degenen die dit doen, zijn de mensen die er klaar voor zijn om meer te leren.

Al ruim voor de opening van het trainingscentrum zijn al twee dorpen benaderd met deze aanpak, en dit heeft ertoe geleid dat al snel na de opening de eerste echte trainingen konden worden gegeven.

Eigen verantwoordelijkheid

Foundations for Farming is erop gericht dat mensen zich duurzaam ontwikkelen, zodat ze uiteindelijk onafhankelijk worden van hulp van buitenaf. Dit betekent ook dat het project Maluwa Ministries als doel heeft dat de bevolking van Maluwa zelf de ontwikkelingen gaat dragen. Hier wordt gericht aandacht aan besteed.

Een belangrijke stap in dit verband is dat vanuit Maluwa twee mensen naar een zeer uitgebreide training zijn geweest, namelijk de 6-weekse Train-the-trainer cursus in Chigumula nabij Blantyre, Malawi. Deze training wordt georganiseerd door de Crown Malawi Stewardship School, opgericht door Johann van der Ham uit Zuid-Afrika (www.crownmalawi.org).

De deelnemers vanuit Maluwa waren Group Village Headman (GVH) Maluwa zelf, en James Shawa (ze staan op de foto op de achterste rij, eerste resp. tweede van links). Beiden zijn vanaf het begin van Maluwa Ministries in 2012 vol passie bezig met Foundations for Farming, en ze worden steeds meer de drijvende krachten achter de verdere verspreiding in het Maluwa-gebied. Ze zijn nu in staat om zelfstandig Foundations for Farming-trainingen te geven, zowel aan mensen uit Maluwa als aan andere dorpen. Met deze trainers is een basis gelegd voor een gezonde en duurzame exploitatie van het trainingscentrum.

Een oma met voorbeeldfunctie

Amayi Katumba is oma en woont thuis met haar kinderen. Ze is een sterke vrouw die niet klaagt maar hard werkt: een voorbeeld voor veel jongere vrouwen. In Malawi zijn er geen pensioenvoorzieningen en daarom gaat zij trouw door met werken op haar veld. Katumba is al enkele jaren geleden getraind in Foundations for Farming. Ze heeft het op een klein stukje land toegepast en zag dat het resultaat heeft. Daarna is ze doorgegaan om het op kleine schaal toe te passen. Het afgelopen jaar hebben we haar verder kunnen trainen en uitgedaagd om FfF toe te passen op een stuk land met zodanige afmetingen dat ze kan leven van de opbrengsten. Ondanks tegenslagen, anderen hebben haar grondbedekking in brand gestoken, heeft ze doorgezet, nieuwe plantenresten opgezocht en over haar veld verspreid.

Katumba is ook al jaren een vooraanstaand lid van het vrouwenprogramma en de businessgroep die jam maakt. Ze gaat elke zondag naar de kerk en doet mee in het vrouwenkoor. Voor al deze dingen moet ze flinke afstanden lopen, tot wel een uur, maar toch is ze er. Vanwege haar leeftijd en het respect dat ze heeft bij anderen is ze voorzitter van de businessgroep geworden.

Het is geen rustig bestaan als je oud bent in Malawi, maar Katumba heeft haar dochters en kleinkinderen om haar heen en is een vooraanstaand lid van de gemeenschap. Het is een voorrecht om met haar te kunnen samenwerken.

Maïsbank

Een andere mijlpaal is bereikt rond de maïsbank. Er is een comité opgericht waarin zes inwoners van Maluwa zitting hebben. Dit comité heeft het volledige beheer over de maïsbank. Dit betekent dat zij

de verantwoordelijkheid dragen voor de inkoop en verkoop van de maïs, en voor het beheer van zowel de maïsvoorraad als de financiën. Ten behoeve van de maïsbank is een bankrekening geopend, waar bij de verkoop van maïs dagelijks geld op wordt gestort, en waar geld van opgenomen wordt wanneer nieuwe maïs wordt aangekocht. Dit gaat goed, en illustreert dat de gemeenschap heel goed in staat is om zelf haar zaken te regelen.

Business-groepen

Vanuit het project zijn business-groepen opgezet, die als doel hebben om stappen te zetten van leveren van ruwe landbouwproducten (met lage marktwaarde) naar het kunnen aanbieden van producten met een hogere waarde. De business-groepen richten zich tot nu toe op de productie van jam en vruchtensappen. Daarnaast is er een naaigroep die allerlei producten van textiel maakt, vooral knuffels als olifanten, nijlpaarden en krokodillen. Deze worden als souvenir verkocht.

Een innovatieve boer

James Shawa is een van de boeren van het eerste uur. Hij werkt nu vijf jaar met Foundations for Farming. Als hem gevraagd wordt naar zijn ervaringen, dan vertelt hij vol enthousiasme. Zijn veld levert veel meer maïs op dan vroeger: het ene jaar regent het meer dan het andere, maar over het geheel genomen ziet hij een flinke stijging. Vroeger oogstte hij 9 tot 15 zakken maïs maar met Foundations for Farming is dat gestegen naar 20 tot 40 zakken.

James is creatief en houdt van innovatie. Het geeft veel voldoening om met iemand te werken die nieuwe dingen wil leren! Hij past de ideeën van Maluwa Ministries op zijn eigen manier toe. Zo heeft hij een ecotoilet nagemaakt, maar dan in een simpele vorm met zand en boomstammetjes. Hij is de eerste die mest uit het toilet gebruikt om zijn gewassen te laten groeien, en hij bespaart zo op dure kunstmest. Een ander slim idee van James is dat hij het brandstof besparende fornuis, dat door ons geïntroduceerd is, heeft verhoogd zodat hij rechtop kan staan tijdens het koken. Zijn ondernemerschap blijkt eruit dat hij zijn eigen 'Entertainment Center' (foto) heeft opgezet.

Eigenlijk is hij moslim, maar vanaf het begin is James heel betrokken bij bijbelstudies en andere activiteiten. Hij heeft zelfs een eigen bijbel gekocht en de Train-the-trainer cursus gevolgd om anderen te kunnen trainen in FfF. Hij kan niet openlijk afstand nemen van zijn geloof, maar we bidden dat hij ook in zijn relatie met God verder mag groeien.

De afgelopen twee jaar is veel werk verzet om het productieproces, en ook de organisatie zelf te professionaliseren. Er is een formele organisatie opgezet in de vorm van een coöperatie. Deze sluit aan bij de OVOP-beweging (One Village One Product). Meerdere deelnemers hebben een OVOP-training gevolgd waardoor de coöperatie nu ook officieel bij de Malawiaanse overheid kan worden geregistreerd. Een mooi detail is dat het gebruik van tweedehands jampotten inmiddels vervangen is door glazen potten die door een ander OVOP-dorp, in Zuid-Afrika, worden geproduceerd.

Ten behoeve van de coöperatie heeft een

vrijwilliger, Sydni Seder, drie maanden geholpen bij de professionalisering, zoals het verbeteren van etiketten, het stroomlijnen van het productieproces en het vinden van nieuwe verkoopkanalen. Dit laatste heeft vooral voor de naaigroep goed gewerkt: hier worden goede winsten behaald. Na de registratie van de coöperatie kan ook de jamproductie gaan profiteren, omdat deze dan in de supermarkten kan worden verkocht. Ook hier is weer een goede ontwikkeling zichtbaar naar eigen verantwoordelijkheid.

Net als elke andere onderneming moeten ook de business-groepen nadenken over welke activiteiten het meest winstgevend zijn. Het probleem met de Zuid-Afrikaanse jampotten is dat ze een hoge prijs hebben, tot wel de helft van het verkoopbedrag van

de jam. Hierdoor is de jamproductie moeilijk winstgevend te maken. De naaigroep levert een goed product dat moeilijk na te maken is, en daardoor is er weinig concurrentie en kan een goede prijs worden gevraagd.

Skills for Life club

Vanuit Maluwa Ministries loopt een vrouwenprogramma onder de naam Skills for Life. Maandelijks is er een bijeenkomst voor de vrouwen uit Maluwa. Tijdens deze bijeenkomsten wordt bijbelstudie gedaan en wordt aandacht besteed aan praktische kennis en vaardigheden, zoals gezondheid, het koken van verschillende gerechten, het gebruik van planten voor EHBO (bijvoorbeeld Aloë Vera tegen brandwonden), enzovoort.

De Skills for Life club voorziet duidelijk in een behoefte: de meeste deelnemers komen al jaren trouw naar de bijeenkomsten, terwijl sommigen meer dan een uur moeten lopen om erbij te kunnen zijn. Vrouwen van de Skills for Life club stromen door naar de business-groepen en hebben aan de OVOP-training meegedaan. Omdat veel veranderingen gedragen worden door de vrouwen in het dorp, zijn dit heel belangrijke en waardevolle activiteiten om tot duurzame ontwikkeling te komen.

Foundations for Farming
Nederland

De opening van het centrum

Weduwe en chieft

Efelo Tewesa weduwe. Meneer Tewesa was een van de boeren van het eerste uur die met Foundations for Farming aan de slag zijn gegaan. Hij was een sterke man en iedereen had ontzag voor hem, maar hij werd ziek en is overleden.

Efelo had een goed huwelijk en is een wijze vrouw. Ze heeft het werk van haar man voortgezet, omdat ze de resultaten van Foundations for Farming van dichtbij heeft gezien. Zo kan ze nog steeds haar gezin voeden en gaat het haar goed. En ze is zelfs chieft van haar dorp geworden. Ze gebruikt haar kennis om mensen te bemoedigen, ook al zijn hun omstandigheden soms moeilijk.

Het is niet vanzelfsprekend dat man en vrouw echt samenwerken. Efelo's man heeft zijn kennis niet voor zichzelf gehouden maar met zijn vrouw gedeeld, en samen hebben ze zich op het veld ingezet voor een betere toekomst. Ze hebben daarmee laten zien dat het bij Foundations for Farming niet alleen om landbouw gaat, maar ook om sociale en geestelijke zaken.

De dag van de opening

Na drie jaar bouwen kon het Foundations for Farming trainingscentrum in Maluwa op 2 maart 2019 officieel geopend worden. Het was een feestelijke dag met veel belangstellenden, zowel uit Maluwa als uit omliggende dorpen. En zonder eten geen feest: er zijn meer dan 450 borden eten uitgedeeld!

Er was vooraf nog veel werk verzet, natuurlijk om het centrum op tijd klaar te hebben voor de opening, maar ook om eten klaar te maken en tenten, stoelen en ander materiaal te regelen. Uiteindelijk is dat allemaal goed gegaan en de stemming zat er dan ook goed in. Bijzonder was ook dat het middenin de regentijd toch anderhalve week droog is

gebleven, waardoor de wegen naar Maluwa begaanbaar waren voor alle bezoekers.

De opening zelf is verricht door bisschop Geoffrey Matoga, voorzitter van Crown Malawi waar ons project Maluwa Ministries formeel onder valt. De dag werd geopend door Johannes Bos, en verder waren er toespraken van onder meer professor Silas Ncozana, die al vanaf het begin bij Maluwa Ministries is betrokken, en van Group Village Head Maluwa, die het initiatief voor het trainingscentrum genomen heeft. Vanuit Foundations for Farming Nederland was

Michiel Rozema aanwezig, die namens de organisatie gelukwensen heeft overgebracht aan de bevolking van Maluwa. In alle bijdragen stond dankbaarheid aan God centraal. Aan Hem alle eer!

Stichting Foundations for Farming Nederland

Eerste trainingen

Eind april is voor het eerst een Foundations for Farming training gegeven in het nieuwe trainingscentrum in Maluwa. Het ging om een groep van 12 inwoners van Nkatha, een dorp op zo'n uur lopen van Maluwa. Deze training was de primeur voor onze nieuwe trainers, chief Maluwa en James Shawa. Zij hebben hun beste beentje voorgezet en de training is dan ook goed verlopen.

De deelnemers vormden een gevarieerd gezelschap: zes mannen en zes vrouwen. Een is voorganger in een kerk, maar er was ook een moslim van de partij. En daarnaast een grote spreiding in leeftijd: een aantal oudere vrouwen, die Maluwa kennen van de 'Skills for Life' trainingen die gegeven worden, maar ook jongeren.

Het is mooi om te zien dat ook mensen die niet kunnen lezen of schrijven, toch volwaardig kunnen deelnemen aan de training en zelfs anderen stimuleren om hun best te doen. Al met al een mooie start van de activiteiten in het trainingscentrum!

Chief Maluwa geeft les

Training compost maken

Foundations for Farming
Nederland

Financieel overzicht

Inkomsten en uitgaven

De inkomsten en uitgaven voor Maluwa Ministries over 2016, 2017 en 2018 zijn hieronder weergegeven. De cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van Stichting Foundations for Farming Nederland, die zijn opgemaakt door Zecuur Administratie en Advies te Houten. De volledige jaarrekeningen worden gepubliceerd op de website van Stichting Foundations for Farming Nederland, www.foundationsforfarming.nl.

Inkomsten	2016	2017	2018	Totaal
Particuliere giften en collectes	44.078	48.682	42.612	135.372
Bedrijfssponsoring (tbv trainingscentrum)	6.000	14.000	3.000	23.000
Fondsen (tbv trainingscentrum)	20.500	11.500	-	32.000
Totaal	70.578	74.182	56.581	190.372

Uitgaven	2016	2017	2018	2019*	Totaal
Lopende activiteiten Maluwa Ministries	18.000	54.000	50.600		122.600
Bouw trainingscentrum	22.000	20.500	14.200	1.500	58.200
Totaal	40.000	74.500	64.800		180.800

*Jaarcijfers over 2019 zijn uiteraard nog niet beschikbaar; hierboven zijn wel de laatste uitgaven aan de bouw van het trainingscentrum vermeld.

Nawoord

Na ruim drie jaar zijn we aan het einde gekomen van het 'Bloei in Malawi' project. Terugkijkend zijn we dankbaar voor het verloop van het project. Niet alleen zijn er steeds voldoende financiële middelen binnengekomen van fondsen, sponsors en donateurs. Ook zijn er geen noemenswaardige tegenslagen geweest die de voortgang en afronding van het project in gevaar brachten. Dat is bijzonder! Wij zien daarin de trouwe hand van God.

Centraal stond het bouwen van het trainingscentrum, en het is dan ook makkelijk om vooral daar aandacht voor te hebben. Maar het echt duurzame resultaat van dit project is moeilijk in foto's en cijfers te vatten: het gaat om verandering die in mensen plaatsvindt. En ook daar zijn mooie en hoopvolle resultaten zichtbaar.

Onze voorzitter, Michiel Rozema, is zowel bij het begin van het project als bij de opening van het trainingscentrum in Maluwa op bezoek geweest. Hem viel vooral de verandering in de mensen op: een opvallende groei in zelfbewustzijn en openheid. We kunnen met overtuiging stellen dat het team ter plaatse, waaronder de trainers maar ook vrouwen van de businessgroep, beheerders en anderen, geen mensen meer zijn die hulp van ons krijgen, maar collega's met wie we samenwerken om nog veel meer mensen te bereiken met Foundations for Farming.

Inmiddels hebben uit verschillende andere dorpen groepen mensen eerste trainingen ontvangen. De komende jaren gaan we hier met het lokale team volop mee verder.

We danken u voor uw betrokkenheid en gebed, en hopen dat u ook in de toekomst betrokken wilt zijn!

september 2019

www.foundationsforfarming.nl

Een vrouw met karakter

Mevrouw Abiji Mchenga woont een heel eind buiten Maluwa dorp, maar toch komt ze trouw naar de bijeenkomsten voor de vrouwen. Dat doet ze lopend, zoals de meeste mensen dat doen. Ongeveer 5 kilometer voor een enkele reis. Ze is ook een lid van de business-groep.

Nu past ze ook Foundations for Farming toe. Maakt haar eigen compost en bedekt haar veld. Ze had tegenslag omdat de mensen haar grondbedekking in brand hadden gestoken. Maar Abiji is een vrouw met karakter, en is ze gewoon opnieuw begonnen om grondbedekking te verzamelen en zo weer haar veld klaar te maken op de 'nieuwe' manier.

Tegenwerking is normaal voor nieuwe zaken, dit komt voort uit jaloezie, of gewoon baldadigheid. Anders zijn is niet heel gewoon, en niet iedereen ziet het als vooruitgang. Daarom is het best een opgave om iets nieuws uit te proberen. Maar Abiji gaat door en laat zich niet van de wijs brengen door de mensen om zich heen. Het resultaat is dat ze nu meer oogst en daardoor ook wat kan uitdelen aan de mensen om haar heen.